

За знаменосеца на Стоил войвода, Стефан Серткостов също има предание, в което се разказва за обезглавяването му и както Сливенският паша е „сгълчал“ турците, занесли главата на Дели Рад, че са го убили, тъй пак Сливенският паша ги „изволнял“, че са убили Стефан Серткостов.¹⁵⁴ В същото предание се разказва и за обезглавяването на Стоил войвода, заради което беят, наредил това, е разжалван от Сливенския паша, който искал войводата жив. И в трите случая управителят на Сливен е недоволен от подчинените си, които обезглавяват героите - изявен стремеж в цитираните предания към подчертаване на респекта, който внушават те сред противника.

В тези предания обикновено се разказва една случка /може би най - важната от живота на хайдутите/, представлява ги в героична светлина, както е с преданието за Стефан Цоцкин /Кючук Караджа/ хайдутин в дружината на Панайот Хитов, прочутият хайдутин- кавалджия, показал невероятна смелост и пъргавина при една хайдушка засада // или за безстрашния Харбоолу /Тодор Харбов/ от Сливен,¹⁵⁵ справил се сам с двама турци изнудвачи на лозето си, или за подигравката с турчина дошъл да го арестува,¹⁵⁶ или за подлото убийство на пет - шест хайдути от техните ятаци заради пари.¹⁵⁷ За ятаци, помогнали на Панайот Хитов и дружината му като го предупреждават за потеря или за спасяването на ранен хайдутин от тях разказват предания,¹⁵⁸ за касиера на Панайот Хитов Андон Стоянов от с. Новоселец,¹⁵⁹ за Пейо Комитата от Твърдица¹⁶⁰ и т.н. За някои от тези предания ще става дума и по-нататък.

Тук не се спирам и на още една група предания, отнасяща се преди всичко до местности, свързани с хайдутите и хайдушката дейност, тъй като ще бъдат обект на внимание, при разглеждането на хайдушкото пространство.

В направеното дотук изложение се опитам да очертая основните смислови параметри на отношението хайдушки фолклор - хайдутство в един регионален вариант от Сливенско.